

Kommunfullmäktiges revisorer

Yttrande över Revisionskrivelse och revisionsrapport I/2021 - Granskning av överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden har fått tillfälle att yttra sig över revisionskrivelse 1/2021 – *Granskning av överförmyndarnämnden* och dess rekommendationer och anför därför följande.

Nedan följer en redovisning av respektive rekommendation.

Stärka den interna kontrollen och implementera en systematisk egenkontroll i form av exempelvis stickprovvis granskning av akter

Kommunfullmäktige antog under hösten 2020 ett nytt reglemente för intern kontroll. Av det nya reglementet för intern kontroll framgår att den interna kontrollen ska bygga på en genomförd riskanalys. En riskanalys handlar om att identifiera interna och externa risker som kommunen riskerar att utsättas för. Till analysen hör också att kvantifiera hur stor sannolikhet det är att identifierad risk inträffar samt konsekvenserna för kommunen. Riskanalysen ska sedan ligga till grund för den internkontrollplan som tas fram inom respektive nämnd. Den interna kontrollen ska således utgå från ett riskbaserat förhållningssätt. Nämnden ges ett underlag för att säkerställa att det finns fungerande intern kontroll inom nämndens ansvarsområde och samtidigt information om vilka åtgärder som vidtas för att reducera riskerna. Om nämnden bedömer att den interna kontrollen inte fungerar kan nämnden besluta om tillägg eller ändringar till internkontrollplanen. I sammanhanget är det viktigt att påtala att internkontrollplanen inte utgör den enda uppföljningen inom verksamheten. Det kan bland annat lyftas fram att verksamheten genomför djupgranskningar av ärenden. I övrigt har verksamheten en transparens i handläggningen då flera medarbetare kan handlägga olika delar i ett ärende och det i sig medför en egenkontroll. Inför nästkommande års interkontrollplan kommer det genomföras en ny riskanalys som utgör underlaget för överförmyndarnämndens beslut om att anta interkontrollplan. I riskanalysarbetet kommer nämnden beakta om det finns skäl att systematisk egenkontroll behöver implementeras i interkontrollplanen.

Säkerställ att erforderliga insatser genomförs för att uppnå ett ökat antal certifierade ställföreträdare för att därigenom uppnå fullmäktiges mål

Ställföreträdare behöver genomgå en obligatorisk grundutbildning och kommunen har också en frivillig certifiering av ställföreträdare med ytterligare krav på genomförd avancerad utbildning. De senaste åren har det dock varit en låg andel som genomgått certifiering. Under 2020 och våren 2021 har certifiering varit pausad med anledning av pandemin. Nämnden konstaterar även att uppdraget som ställföreträdare är ideellt och många åtar sig uppdraget i egenskap av anhörig till huvudmannen. I egenskap av anhörig till huvudman finns det sällan ett incitament att vidareutbilda sig inom området och genomgå certifiering. Nämnden ser därför skäl att kommunfullmäktiges mål om certifiering ska avse ställföreträdare som har uppdrag till annan än nära anhörig. Nämnden avser därför att föreslå kommunfullmäktige att justera indikatorn. I övrigt ser också nämnden att det är angeläget att återuppta arbetet med certifieringen och vidta åtgärder för att säkerställa ett fortsatt intresse för certifiering.

Upprätta en långsiktig kompetensförsörjningsplan för att säkerställa en hållbar kompetensförsörjning av ställföreträdare

I granskningen lämnas även rekommendationen om att överförmyndarnämnden ska upprätta en långsiktig kompetensförsörjningsplan för att säkerställa en hållbar kompetensförsörjningsplan av ställföreträdare. Överförmyndarnämnden bedömer att det finns en tillfredsställande tillgång till ställföreträdare. Nämnden arbetar aktivt med rekryterings- och matchningsprocessen för ställföreträdare som består av bland annat informationsmöte, kontroll, testning och utbildning. Nämnden ser dock inte att det behövs ett enskild kompetensförsörjningsplan utan detta ingår i nämndens samlade arbete. En viktig del i rekrytering av ställföreträdare är att de attraheras till att vilja verka i Nacka. En del i det arbetet är att överförmyndarnämnden i sina riktlinjer för arvode har ett högre normalarvode till ställföreträdare än många andra grannkommuner. Nämnden har devisen att det ska vara lätt att göra rätt för ställföreträdare. Ett led i att kunna göra rätt är att nämnden ser till att utbilda och certifiera ställföreträdare så de kan känna sig trygga och stolta i sina roller. Ett annat led i detta är att ställföreträdarna ges en god service och att överförmyndarverksamheten är tillgänglig för frågor och stöd. Vidare har nämnden gett ställföreträdarna möjlighet att lämna redovisningar och ansökningar i ett flertal e-tjänster. Genom detta arbete har nämnden under ett flertal år klarat kompetensförsörjningen genom spontanansökningar.

I revisionsskrivelsen lämnas även rekommendationen om att överförmyndarnämnden ska överväga att införa en rutin i rekryteringsprocessen där potentiella ställföreträdare frågas om antal uppdrag i andra kommuner. Som framgår i revisionsrapporten kan lämpligt antal uppdrag variera beroende på ställföreträdaren. En succesiv tilldelning av uppdrag sker för att säkra att ställföreträdaren inte har mer uppdrag än denne kan fullgöra på ett bra sätt. I

samband med rekrytering av ställföreträdare följer handläggaren en checklista till stöd för lämplighetsavvägning av ställföreträdaren. I detta ingår att beakta förmågan att ta sig an uppdraget. Det behöver finnas utrymme för en individuell bedömning som utgår från ställföreträdarens förmåga, kapacitet, erfarenhet samt övrig livssituation/åtaganden. Ställföreträdarens lämplighet kan därför vara avhängig antalet uppdrag i annan kommun, men det kan likväl vara beroende av andra åtaganden/arbete. Det är därför viktigt att det finns utrymme för en bedömning där handläggaren ges en samlad bild av ställföreträdarens förmåga och utrymme att ta sig an uppdraget. Överförmyndarverksamheten ser löpnade över checklistan för att säkerställa att denna fungerar som ett bra verktyg. I detta kommer verksamheten se över om det finns behov att komplettera med denna fråga.

Tydliggöra vägledningar kring hur nämndens medarbetare ska genomföra rimlighetsbedömningar vid normal granskning av årsräkningar.

Granskning av årsräkningar är överförmyndarens viktigaste del i tillsynen av ställföreträdarnas verksamhet. Det är av stor vikt att granskningen genomförs i tid och med den noggrannhet som behövs i det specifika ärendet. De handläggare som arbetar med att granska ställföreträdarens redovisningar har högskoleutbildning inom ekonomi eller juridik. Nya handläggare introduceras till granskningen av en handledare som är en erfaren handläggare. Det finns en hel del inom granskningen som bättre förmedlas genom upplärning istället för en vägledning. Alla nya handläggare ska även genomgå en grundutbildning inom överförmyndarområdet det första arbetsåret. Verksamheten har handläggarmöten en gång i veckan där handläggarna lyfter olika dilemman, ofta inom området granskning, i syfte att stötta och lära av varandra. Vidare innebär granskningen ett ansvar som tjänsteperson i utövandet.

Verksamheten begär alltid in bankkontoutdrag för varje årsräkning som lämnas in. Det finns således alltid ett underlag att göra rimlighetsbedömningar utifrån. Länsstyrelserna har i april 2019 gett ut nationella riktlinjer för överförmyndarens granskning. Av riktlinjerna framgår hur överförmyndaren bör gå tillväga vid granskningen av årsräkningar. Överförmyndarnämnden anser att den kompetens som handläggarna besitter, hur verksamhetens bedrivs samt nämndens egna och länsstyrelsernas riktlinjer är tillfyllest för att uppfylla en kvalitativ och rättssäker verksamhet.

Implementera rutiner för att systematiskt samla och utreda synpunkter och klagomål som rör bemötande, service eller handläggningen från enskilda eller de som berörs av verksamheten.

I revisionsrapporten uppges att det saknas rutiner för att systematiskt samla in och utreda synpunkter och klagomål som rör bemötande, service eller handläggningen från enskilda eller de som berörs av verksamheten. Revisionen bedömer att nämnden har goda rutiner för att samla in klagomål på ställföreträdare och att motsvarande modell bör kunna användas för en mer generell synpunktshandling. En allmän synpunktsinsamling kan underlätta arbetet med verksamhetsutveckling och lärande. Överförmyndarnämnden instämmer i

revisionens bedömning och kommer att se över införandet av en mer generell och systematisk synpunktshantering.

Namn Namn
Ordförande
Överförmyndarnämnden

Namn Namn
xx direktör
Stadsledningskontoret